

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy senátu JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Josefa Baxy, JUDr. Jakuba Camrdy, JUDr. Zdeňka Kühna, JUDr. Radana Malíka, JUDr. Jana Passera a JUDr. Jana Vyklického v právní věci navrhovatele: **P. G.**, proti odpůrcům: **1) Státní volební komise**, se sídlem nám. Hrdinů 1634/4, Praha 4, **2) Ing. Miloš Zeman**, bytem Brdičkova 1917/9, Praha 13, a **3) Ing. Vratislav Mynář**, bytem Osvětimany 274, okr. Uherské Hradiště, odpůrci 2) a 3) zastoupení JUDr. Janem Vondráčkem, advokátem se sídlem Zbraslavské nám. 458, Praha 5, o návrhu na neplatnost volby prezidenta,

t a k t o :

- I. Návrh **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1.] Navrhovatel se u Nejvyššího správního soudu domáhal včasným návrhem neplatnosti volby prezidenta republiky podle § 90 odst. 5 s. ř. s. a § 66 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky.

[2.] Domníval se, že zákon o volbě prezidenta republiky ani prováděcí předpis fakticky neumožňují provést spravedlivou volbu prezidenta. Možnost navrhnout kandidáta prostřednictvím 20 poslanců nebo senátorů je v rozporu s principy přímé demokracie. Tito kandidáti neměli být připuštěni k volbám. Mezi požadavkem, aby petici podepsalo 50 tisíc řadových občanů, a 20 podpisy poslanců nebo senátorů existuje zřejmá nerovnost a dochází k diskriminaci kandidátů „*vzešlých na návrh lidí*“.

[3.] Podle navrhovatele byla práva kandidátů poškozena i tím, že zákon o volbě prezidenta republiky neumožňuje přezkoumat platnost a pravost podpisů. Kontrola je omezena pouze na fyzickou kontrolu chyb v několika kontrolních vzorcích petičních archů. Tento postup nevylučuje pochybnosti o skutečném počtu platných a neplatných podpisů. Výpočet Ministerstva vnitra byl matematicky nesprávný, nelogický a neobjektivní. Ministerstvo dosud správně (tj. fyzicky) nespočítalo a neověřilo počty platných podpisů, neumožnilo to ani jiným osobám, např. samotným kandidátům nebo široké veřejnosti, a upírá tak důkazy občanům, kteří by chtěli zpochybnit výsledky prezidentské volby.

[4.] Sporný byl i způsob určení pravosti podpisů. Ministerstvo ověřilo pouze pravost adres a existenci petenta v databázi obyvatel České republiky, nikoliv pravost podpisů. Při vyřazení částečně chybných podpisů či adres ministerstvo uplatnilo zákon o volbě prezidenta republiky příliš tvrdě a nesledovalo duch a cíle tohoto zákona.

[5.] Dále navrhovatel namítl, že zákon o volbě prezidenta republiky řeší nedostatečně způsob výběru „náhodných“ vzorků petičních archů a nepožaduje zpětnou přezkoumatelnost tohoto výběru. Ministerstvo pochybilo, pokud k posouzení petičních archů dobrovolně nepřizvalo nezúčastněné osoby jako pozorovatele.

[6.] Navrhovatel uzavřel, že zpětná nepřezkoumatelnost jednotlivých postupů v rámci celé volby prezidenta činí tuto volbu nevěrohodnou.

II.1

[7.] Odpůrce 1) podotkl, že se námitky navrhovatele vztahují k počátkům volebního procesu, tj. k registraci kandidátních listin. Okruh osob oprávněných navrhnout kandidáta na prezidenta republiky je stanoven v čl. 56 odst. 5 Ústavy a v zákonu o volbě prezidenta republiky. Odpůrce 1) postupoval v souladu s takto nastavenými pravidly.

[8.] Dále odpůrce 1) odkázal na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 12. 2004, čj. Vol 11/2004 – 31, č. 471/2005 Sb. NSS (všechna citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), podle něhož v řízení ve věcech neplatnosti voleb a hlasování podle § 90 s. ř. s. nelze brojit proti vadám v registraci kandidátní listiny. Navrhovatel nebyl aktivně legitimován k podání návrhu ve věcech registrace kandidátní listiny, tím spíše nemůže zpochybnit rozhodnutí o registraci prostřednictvím návrhu na vyslovení neplatnosti volby.

II.2

[9.] Podle odpůrců 2) a 3) neexistuje právní norma, na základě níž by bylo možné vyslovit neplatnost volby prezidenta. Ustanovení § 66 odst. 2 zákona o volbě prezidenta republiky stanoví pouze předpoklad pro aktivní legitimaci k podání návrhu, nikoliv důvody pro vyslovení neplatnosti.

[10.] Odpůrci 2) a 3) popřeli, že by došlo k porušení zákona o volbě prezidenta republiky, a poukázali na to, že navrhovatel nedoplnil svá tvrzení o příslušné důkazy. Navrhovatel namítl především nedostatky zákona o volbě prezidenta republiky, nikoliv jeho porušení způsobem, který by mohl ovlivnit výsledky voleb. Tvrzení navrhovatele se nevztahují k § 66 zákona o volbě prezidenta republiky.

[11.] I kdyby snad k porušení zákona došlo, nebylo způsobilé ovlivnit výsledek volby. Tvrzená porušení totiž představují pouze zanedbatelnou rovinu celé mediální kampaně. Prezidentský kandidát je veřejnou osobou, proto musí snést vyšší míru zásahů. Odpůrci 2) a 3) poukázali také na to, že navrhovatel nedoplnil svá tvrzení o příslušné důkazy. Závěrem odpůrci 2) a 3) zpochybnili aktivní legitimaci navrhovatele, protože ji navrhovatel neprokázal.

III.

[12.] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval tím, zda jsou v dané věci splněny podmínky řízení, a shledal, že návrh obsahuje veškeré zákonem stanovené náležitosti (§ 37 odst. 3 a § 93 odst. 2 s. ř. s.) a byl podán osobou oprávněnou (§ 90 odst. 5 s. ř. s.) ve lhůtě sedmi dnů po vyhlášení celkového výsledku volby prezidenta republiky (§ 66 odst. 1 ve spojení

s § 73 odst. 3 zákona o volbě prezidenta republiky) u věcně a místně příslušného soudu (§ 68 zákona o volbě prezidenta republiky a § 92 s. ř. s.).

[13.] V první řadě Nejvyšší správní soud nesouhlasí s názorem odpůrců 2) a 3), podle nichž neexistuje právní základ pro vyslovení neplatnosti volby prezidenta republiky. Odpůrcům lze zčásti přisvědčit v tom, že rozhodné právní předpisy, tedy soudní řád správní ani zákon o volbě prezidenta republiky, neobsahují ustanovení, které by přímo stanovilo, že v případě, že soud shledá návrh důvodným, rozhodne o neplatnosti volby prezidenta republiky. Ustanovení § 66 odst. 1 zákona o volbě prezidenta republiky ovšem upravuje soudní řízení o „návrhu na neplatnost volby prezidenta“ a definuje okruh osob či skupin osob k němu aktivně legitimovaných. Odstavec 2 téhož ustanovení navíc stanoví, že „[n]ávrh na neplatnost volby prezidenta může podat navrhovatel, má-li za to, že byla porušena ustanovení zákona způsobem, který mohl ovlivnit výsledek volby prezidenta“. Nabízí se tedy otázka, z jakého důvodu by zákonodárce dával stanovenému okruhu osob aktivní legitimaci k podání návrhu na vyslovení neplatnosti volby prezidenta republiky, pokud by v pravomoci soudu příslušného k řízení o tomto návrhu (§ 68 zákona o volbě prezidenta republiky) nebylo v případě, že shledá návrh důvodným, právě vyslovit neplatnost volby prezidenta republiky.

[14.] Na § 66 zákona o volbě prezidenta republiky pak navazuje § 90 odst. 5 s. ř. s., v jehož první větě se již přímo uvádí, že za podmínek stanovených zákonem o volbě prezidenta republiky se mohou k tomu legitimované osoby „domáhat rozhodnutí soudu o neplatnosti volby“. Pravomoc Nejvyššího správního soudu rozhodnout o neplatnosti volby prezidenta republiky tedy nepochybně vyplývá z § 90 odst. 5 s. ř. s. ve spojení s § 66 zákona o volbě prezidenta republiky. Účelem daného řízení je zajistit účinnou ochranu proti takovým případným nezákonnostem v průběhu volby, které by mohly ovlivnit výsledek volby prezidenta. V případě důvodnosti návrhu bude tedy soudní ochrana zajištěna tak, že soud vysloví neplatnost volby prezidenta republiky nebo její části. O tom svědčí i § 90 odst. 5 věta pátá s. ř. s., jež stanoví, že „rozhodne-li soud o neplatnosti části volby prezidenta republiky, určí v usnesení, od kterého úkonu se volba prezidenta republiky bude opakovat“. Na uvedená ustanovení dále navazuje i § 59 odst. 2 zákona o volbě prezidenta republiky upravující opakovanou volbu. Podle tohoto ustanovení „[o]pakovaná volba prezidenta nebo opakování části volby prezidenta se koná, shledá-li soud návrh na neplatnost volby prezidenta (§ 66) opodstatněným“. Upravuje-li zákon výslovně postup po vyslovení neplatnosti volby soudem, nelze tvrdit, že soud není oprávněn o neplatnosti volby rozhodnout.

[15.] Opačný výklad zastávaný odpůrci 2) a 3) neodpovídá doslovnému znění citovaných ustanovení ani úmyslu zákonodárce, o němž svědčí rovněž důvodová zpráva k zákonu o volbě prezidenta republiky: „Soud může posoudit, že volební proces neproběhl v souladu se zákonem a je třeba opakovat celou volbu prezidenta znovu (tím umožnit vstoupit do volebního procesu např. i novým kandidátům), anebo že není třeba opakovat znovu celé volby, ale pouze jejich část, a to od úkonu, kde nastalo pochybení“ (důvodová zpráva je dostupná na www.psp.cz).

[16.] Po ověření podmínek k projednání a rozhodnutí věci Nejvyšší správní soud přistoupil k meritornímu posouzení návrhu.

[17.] Z obsahu podaného návrhu je zřejmé, že navrhovatel brojil pouze proti postupu ministerstva při registraci kandidátních listin pro volbu prezidenta republiky a poukázal na nedostatky zákona o volbě prezidenta republiky týkající se procesu registrace kandidátních listin.

[18.] Soudní ochrany ve věcech registrace kandidátních listin se však lze domáhat pouze na základě návrhu podle § 65 zákona o volbě prezidenta republiky ve spojení

s § 89 odst. 2 a 4 s. ř. s., nikoliv prostřednictvím návrhu na neplatnost volby prezidenta republiky podle § 66 o volbě prezidenta republiky ve spojení s § 90 s. ř. s. (srov. usnesení čj. Vol 11/2004 – 31). Systematickým výkladem je třeba považovat návrh na ochranu ve věcech registrace kandidátní listiny za právní prostředek, který je svou povahou speciální k návrhu na neplatnost volby prezidenta republiky podle § 66 zákona o volbě prezidenta republiky.

[19.] Jedná se o samostatná řízení, která se od sebe liší mimo jiné okruhem aktivně legitimovaných osob. Nedostatek aktivní legitimace k podání návrhu ve věci registrace kandidátní listiny nelze obcházet tím, že se osoba, která není aktivně legitimována k podání návrhu podle § 65 zákona o volbě prezidenta republiky, bude domáhat přezkoumání postupu ministerstva při registraci kandidátních listin v řízení o návrhu na neplatnost volby prezidenta republiky podle § 66 téhož zákona.

[20.] V nyní posuzované věci se navrhovatel, jenž nebyl aktivně legitimován k podání návrhu na ochranu ve věci registrace kandidátních listin podle § 65 zákona o volbě prezidenta republiky, nemohl úspěšně domáhat vyslovení neplatnosti volby prezidenta republiky pouze z důvodů týkajících se tvrzených pochybení ministerstva při registraci kandidátních listin nebo výhrad k zákonu o volbě prezidenta republiky v částech týkajících se registrace kandidátních listin.

[21.] Nad rámec nezbytného odůvodnění Nejvyšší správní soud doplňuje, že se posouzením obdobných námitek týkajících se registrace kandidátních listin pro volbu prezidenta republiky podrobně zabýval v rozhodnutích týkajících se registrací kandidátních listin (srov. např. usnesení ze dne 13. 12. 2012, čj. Vol 6/2012 – 28, body 8 a 9, čj. Vol 11/2012 – 36, nebo čj. Vol 12/2012 – 34). Právní závěry vyslovené v těchto rozhodnutích následně potvrdil i Ústavní soud při rozhodování o ústavní stížnosti proti usnesení čj. Vol 11/2012 – 36 (viz náleží Ústavního soudu ze dne 7. 1. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 27/12).

[22.] Ze všech uvedených důvodů Nejvyšší správní soud předmětný návrh zamítl.

[23.] O nákladech řízení soud rozhodl podle § 93 odst. 4 s. ř. s., podle něhož ve věcech volebních žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** řádné opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. února 2013

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu